

אינו משום הרגלה של בעלה אלא משום מלות חכמים הוא עליו תיכף שמכניסה עכ"ל יעו"ש. מ"מ אין כוונתו מחמת תיקון יהי מועיל מה שלא יועיל בתנאי אחר דהו ודאי ליתא דבמדרכי דממונו נובע עיקר הדין לא הוזכר כלל תיקון חז"ל ורק דלא הוי אגד נער שמחייב עלמא אפילו אם לא יריות לו זמן וכנ"ל. ורק כוונת מהרי"ק ז"ל שם בג"ד בענין קטנה שז' אם חייב לה התוספת משום שלא כתב לה ארעתא דתיפיק מיני' ע"ז כתב דהוא תיקון חז"ל חוב עליו וכן הע"ז ז"ל אין כוונתו כלל מחמת תיקון חז"ל רק מחמת שאינו אגד נער וכנ"ל והא ראוי שהרי כתב ז"ל שם משא"כ בענין שיתן לה ממעטב החדש ודאי אין חיוב עליו לומר אם גרסה תיכף אחר הגשואין ודאי לא הוי לריך לתת לה כ"א מטבע הישנה עכ"ל הרי דאם הוי חל עליו תיכף הוי משלם ממעטב חדש שאינו משום רבית הגם שזה אינה בכלל תיקון חז"ל וחדע שכן דעת הע"ז ז"ל דא"כ לכתוב כפשוטו שמעטב חדשה אינה בכלל תיקון חז"ל איז דבר פשוט דבלאו תיקון חז"ל רק תנאי שנתייב תיכף גם אי לא רווח לוי לא הוי רבית וז"ב. ותו דהא כתב הע"ז ז"ל גופא דאם נתן לה מתנה שלא כתיקון חז"ל רק מדעתו הוי מתנה ונגבית ממעטב חדשה ולמה לא נאמר דהוי רבית איז דכל מה שנתן לאשתו מתנה הגם שלקח ממנה מעות נדוני' מ"מ התוספת שהוסיף לה מדילי' חוץ מהוספת שליש הוי מתנה מחמת חיבה ולא הוי כלל רבית ותו דידוע דכתובה היא תחת קבורתה היינו נדונייתה וכמ"ש התוס' פתובות דף מ"ז והיינו דהבעל יורשה אבל לעולם הכתובה אינה כתובה ע"ת אם לא ימות בחי' רק הוא חיוב מוחלט לאשה רק הבעל יורשה וא"כ הכא הוי כאלו התנה עם יורשי' להחזיר להם ולא יירש אותה וכי בשביל זה יהי' רבית לעולם כתובה זו ככל כתובות של בנות ישראל ולא שייך כלל רבית ורק בשארי נשים הבעל יורש הכתובה וכאן התחייב עלמא להחזיר הירושה וכי בשביל זה נאמר שלא נעשה כתיקון חז"ל זה דבר שאינו ולכן הכתובה בתוקפה ויעוין בסי' הפללה בק"א סי' ס"ז דעתו שם הואיל ובתוך שנה הראשונה אינו נותן הכתובה כפי התקנה א"כ הוי כרבית ורק בשארי כתובות מטעם אחר מותר כמבואר שם טעמו מה דלא שייך הכא אך עכ"ז בכאן כיון דחייב עלמא בכל ענין אפילו תיכף אם יגרש א"כ בודאי לא הוי רבית וז"ב :

סימן כ

שאלה אם מותר לבת ישראל לילך במגנפת בראשם כדרך שהולכים בנות זולתינו :

תשובה טרם נשיב עיקר השאלה אקדים שתי הקדמות האחת אם כי נכתב בדברי הפוסקי' איסור להלך בדרכי האומות אין כוונתם ח"ו להקל בכבודם כי אדרבה הזהירונו מאד לכבד שרי המדינה ויושבי' ואפי' האומות שהכבירו עולם עלינו למאד בדרך נגישה גדולה ואכזרי' המה המלכים עכ"ז אחר הוליאנו הבורא ית"ש משם והיינו ברום המעלות בלא פחד אנוש הזהירונו ית"ש אל תתעב מזרי ולא להקל בכבודם מחמת שנהנו מאהרם ק"ו האומות שאנו חוסים בללם ונתן לנו הש"י חן בעיניהם להקל עולם מעלינו והמה פירשי' בנפיהם עלינו לשמרנו מרגשת פועלי און והמה אזהבי חסד ומכבדי תורה ישלם השם משכורתם הטוב בודאי עלינו לכבדם ולרוממם ולכן אין כוונת הפוסקי' הנ"ל להקל בכבודם ח"ו ולא נלשונו להמנע חברתינו אתם ואדרבה גדולי החכמים החסידים היו בבית המלך ושריו תמיד כמו ר' אבהו ור' יהושע בי קיסר וכמו שמואל ורבא כידוע מהתלמוד ורק כי הקב"ה רלה ליתן התורה הקדושה לארץ וסיבב על כל האומות ולא רצו ולא קבלו רק ז' מלות ב"ג ואלו ב"י קבלנו התורה"ק כולה תרי"ג מלות אנו (מכוונים) [מחויבים] לשמרה והאומות אין נענשים על קיום תרי"ג מלות כי מתחלה לא קבלו אבל ישראל נענשים בעבדם אחת ממלות ה' מהתרי"ג מלות וכמאמר הכתוב רק אחכם ידעתי שכל מ"ה ע"כ אפקוד עליכם אבי"ע ולכן בכלל אזהרות התורה שנרחיק עצמנו מגאות ומניאוף בהרבה גדרים ולא נלמד מהאומות-ללכת בזה בדרכיהם כי המה לא נלשונו ולא קבלו עליהם לעשות גדר להז' מלות אבל בכללי התרי"ג מלות לעשות גדר לשארי מלות והגדר בפ"ע ללא יחשב להעובר ולכן אנו מזהירים בגדר מעריות ומגלות אבל האומות אין מלווים בגדר. ויש להסביר הדבר עפ"י דברי הש"ס בבינה שאמרו לא נתנה התורה לישראל רק מפני שהם עויב היינו בטבעם המה קשים במדות ולכן ניתנה התורה לשבוע קושי הטבע באזהרות וגדרות יתירות לגאוף וניאוף וגול וכדומה כדי לשמור דרך המילוט כי המה בטבעם עלולים לעשות לזה גדרה התורה הקדושה בניירות יתרות אולם האומות א"ל לחומרות יתרות כי אינם עוים בטבעם ודי להם בוי' מלות ולכן הזהירונו התורה שלו לילך

סי' [קמ"ו] דאפי' בגזילה שלא קנהו ישראל רק בבא לידו אסור בהנאה ולא מהני זיטול א"כ י"ל לכאורה גם במשכונא נלי' דלא קנהו ישראל מ"מ מקרי בא לידו ולא גרע מגזילה דלא קנה ואפי' החמיר הב"ח ז"ל אך כ"ז אם ה' עושה זה ישראל במזיד אבל באם ישראל לא ה' יודע שיש שם איסור וכשנודע לו בודאי המשכן חוזר כי הוי מקח טעות ואפילו במכירה הדין להיות חוזר אפילו במשיכה ונתן מעות ורק מפני מראית עין החמירו שלא יאמרו שמוכר לעכו"ם כמבואר בש"ס ובש"ע וא"כ כאן דאיכא תרתי דאפילו אם נודע אינו רק משכון דישראל לא קנהו כלל ואינו אסור רק מדרבנן כדברי הב"ח ז"ל וגם נוסף כי ה' הדבר בטעות ככה"ג מהראוי להיות חוזר אך לכאורה קשה דלמה יהי' מותר לחזור גבי מכירה מן הדין כמבואר בש"ס ע"א [ע"א ב'] וזליה הלוקח גרועאות מן הנכרים ומלא בהן ע"א אם עד שלא נתן מעות משך יחזיר אם משנתן מעות משך יוליד לים המלח אי ס"ד משיכה בנכרי קונה אמאי יחזיר אמר אביי משום דמיחזי כי מקח טעות אמר רבא רישא מקח טעות וסיפא לאו מקח טעות אלא א"ר רישא וסיפא מקח טעות ורישא דלא יהיב זוזי לא מתחזי כע"א ביד ישראל סיפא דיהיב זוזי מתחזי כע"א ביד ישראל עכ"ל הלא קי"ל דרולה בקיומו אסור ומבואר בהשוכר [דף ס"ד א'] דאפי' אם אמר לוי' כשאמכור האסורי הנאה אביא לך מעות אסור דהוא רולה בקיומו ולפי פ"י התו' ז"ל שם איירי דבאם לא ימכור לא יהי' לו מעות אחרים לשלם לישראל ומש"ה אסור המעות לישראל משום שרולה בקיומו וא"כ במקח טעות לגבי גרועאות נמי אם לא יחזור להנכרי הגרועאות לא יחזור לו הנכרי המעות א"כ רולה בקיומו עדי שיתחזרו וזה אסור וידוע שרולה בקיומו אפילו רגע חדא אסור כמבואר גבי השוכר לשכור החביות יעו"ש וא"כ קשה למה א"ר בגרועאות דמדינא מותר רק דהוי כמיחזי שמוכרה לעכו"ם הלא אסור מדינא משום שרולה בקיומו וז"ל דאיירי בש"ס בעכו"ם שבפוף תחת ישראל וא"כ לריך מדינא העכו"ם להחזיר גם בלתי החזרת הע"א לידו דהוי מקח טעות וכמו בכל מקח טעות דאין על המתאנה אחריות וא"כ הוי אינו רולה בקיומו ומש"ה מותר להחזיר היינו שיחזור מהמקח והעכו"ם יעלנו וא"כ בג"ד שהאחריות על ישראל ואם לא יחזירו המשכונות לא יחזיר לו המעות א"כ רולה בקיומו ואסור אך לבעל כמ"ש הש"ג שפיר דמי כיון שעכ"פ אינו ע"א של ישראל כנ"ל ובפרט שהש"ך ז"ל מביא בשם הר"ן והנ"י להקל האידנא שאין עובדין יעו"ש בסי' [קמ"א ס"ק ו'] ולכן נלע"ד שיש לסמוך על הש"ג :

דשני שכתב בענין הגיטין הבאים ולא ניכר הקיום ב"ד דמדה"י דבר זה מבואר להקל בג"ב מה"ט סי' קל"ז ומי יבוא אחר המלך :

שלישית מה שנסתפק בענין הכתנות שמלאה האשה כתם ונראה שהי' בו כבר אם הוי אנוסה או לא והנה אם ה' מקודם א"כ לא הוי רק כתם דהוא מדרבנן וגם לא שייך פשעה או מזירה וכי מחויבת לבדוק כתמים וז"ב ויעוין ריש גדה אי מטמאה בועלה למפרע עכ"פ א"ל כפרה כלל ואם אולי חשו שהי' בעת ההשמים וסברי שהרגשת שמש זה אינו חדא דאם לא מלאה רק על עד שלה צבור תולין לאח"כ וגם אפי' אם ח"ו ה' באה לעבירה א"ל תשובה כמבואר ברמ"א ז"ל סי' [קפ"ה] השם הטוב יכפר ויסלח לכל העם בשגגה :

סימן כט

שאלה אחד נשא אשה והוסיף לה מן דילי' איזה סך מסויים ונכתב בכתובה שם לאחר מותה יוחזר כל הכתובה והתוספת ליורשים אם זה הוי רבית כיון שאינו נכתב בכתובה שהרי מחויב להחזיר גם לאחר מותה והוי רק בהלוואה וגם כיון שאינו כתיקון חז"ל הוי רבית ורק מה שמחויב מכת התיקון לא הוי רבית ולא מה שלא תקנו :

תשובה באמת לפי המבואר במדרכי פי' מליאת האשה וז"ל שמין דעת האיש שרולה לישא וליקח כ"י פי' הרב ר' שמואל בר ברוך מיהו לא הוי רבית כיון שאם ה' מגרש מיד ה' לריך להוסיף שליש אבל כ"א שמלוה ברבית לא ה' נותן לאח"כ ירחיב לו הזמן והוי אגד נער לוי' עכ"ל. הרי דכל עיקר הטעם היא מחמת שהוא אינו אגד נער כלל שהרי אפילו תיכף ה' מתחייב ההוספה אם גרשה לא הוי אגד נער וא"כ לא הזכיר כלל תיקון חכמים. הן אחת שבמהרי"ק כתב בלשון שתקנו חכמים וכן הביאו הע"ז ז"ל שכי' בסי' ס"ו ס"ק ו' וז"ל מ"מ חל עליו חובת התוספת עפ"י חכמים כמ"ש מהרי"ק סי' פ"א שהתוס' שליש

מחוקי ע"ז שמו חכמים ז"ל לוקה עכ"ל משמע דאפילו אינו מחזקין לדמות דא"כ (לא) [למה] אמר וקבלה ביד חז"ל והלא אם אינו מחזקין לדמות מותר ואם מחזקין לדמות א"כ ע"כ איירי שמנהגם כן אינו שם"ל להמציא ז"ל שאפי' אינו מחזקין להתדמות אסור וא"כ אפילו אין העכו"ם כעת הולכים כן אסור מלד קבלת חכמים שהאומות הראשונים עשו כן לחק ואסור לישראל לילך בדרכיהם. היולא לנו מזה שההולכים במלבושי זולתנו בדבר שיש בו לניעות ופריזות עובר על לאו ולוקה מה"ט ואפילו אינו מחזקין לדמות לעכו"ם ואפילו ניכרת ביתר מלבושי שהיא יהודית ורק מלבוש אחד של עכו"ם שמורה על מניעת הניעות עוברת על לאו דכ"כ בהדי' הר"מ ז"ל בשם התוספתא וז"ל שלא תאמר הואיל ויולאין בארגמן אף אני יולא בארגמן הואיל ויולאין בקלוסין אף אני כו' שדברות הללו דברי שחך וגאווה הם ולא באלה חלק יעקב אלא דברי ישראל ודרכם להיות לנועים במעשיהם וענוים ירשו ארץ ולא לפנות אל רבבים כו' עכ"ל הרי דרך ארגמן לחוד כדרך שעושין האומות לשחך נמי אסור אפילו אם שארי מלבושי הוא כשראל ממש מ"מ אסור וכן משמע בדברות מהך דכרבלתא ומציאו מהרי"ק ז"ל בשם"ל הג"ל פ"ח דאיתא בשם"ל דרכות כו' ע"א ח"ל כי הא דרב אדא ב"א חז"י להדיא כותית דהוות לבישא כרבלתא בשוקא סבר דבת ישראל היא קם קרע"י מינה אגלאי מילהא דכותית היא שיימיה ד' מאה זוזי ח"ל מה שמך ח"ל מתוך ח"ל מתוך ח"ל מאה זוזי שוה עכ"ל והנה לפי הגרסה דרך הכרבלתא לבד ה"נ נראה לו ללבוש פריזות אבל בשארי מלבושין לא דיקדק אם המה כדרך היהודים דא"כ הל"ל שראה אשה לזבשת בגדי נכרי מדקפיד בשם"ל רק אכרבלתא משמע שלא הבחין על יתר מלבושי וגי' משמע הלשון מרשיי ז"ל שאמר ח"ל המחתני הייתי משחקר מאתן והיילו שבמחיתות ה"י מכירה שהיא עכו"ם ממש ביתר מלבושי רק מחמת זהירות המסי' על המלוה סבור שהיא יהודית בשאר מלבושי ורק בכרבלתא הולכת בפריזות ולכן אמר אלו המחתני ה"י ניכרת לו לעכו"ם ממש ביתר מלבושי הרי מוכח שבמלבוש אחד נמי עובר מה"ט דאם לא ה"י אסור חורה לא ה"י ראוי לבזותה בשוק משום כבוד הבריות דדוחה ל"ת שבתורה והיינו לאו דלא תסור כמבואר שם אינו דאפילו במלבוש אחת של נכרים שאינו של לניעות עובר מה"ט וע"ז נאמר אין חולקין כבוד והוא ככלא"ס דאורייתא שפושטו אפילו בשוק ומש"ה קרע"י ר"א להכרבלתא מינה ואין לומר דכיון דכן הולכות במדינת אשכנז א"כ לא נכלל בלאו דבחקותיהם דבאמת הדין עם מעצ"ת דאין לנו רק מדינה ומדינה מנהגה ויותר מכן מבואר בתי' הרשב"א ז"ל המדעים ח"ר ס"י ז' לענין גילוח שהוכיח שאפילו אם עכשיו המנהג כן למי שנהג עכ"פ איסור אסור יע"ש. ואך באמת אין אנו לריכים לזה כי ידעתי בדירור בהיותי אלל מו"מ ז"ל במעלה"רין שגם שם לא הלכו במלבושי פריזות כזה ח"ו וכפי ששמעתי אז לא נמצאת בכל מדינת אשכנז שום אשה חסובה לילך בשערות ופיאה נכרית רק איזה מנקלי העם פחותי הערך והיו לקלם ורק בעוה"ר מקרוב שחורב המנהג הזה מן האפקורסים ולכן ח"ו לא ע"ז נאמר שהותר גם לגשי מדינתינו לנהוג כן והאסור במקומו והעובר לוקה מה"ט ולכן מדחה"ק אסור לילך אפילו בדבר אחד פריזות כדרך העמים:

סימן רא

דגה הב"י ז"ל [בס"ס קפ"ז] כתב דכל [בחולות] שלא פסקה פסע אחת מלראות [מ"ט] חלין בדם [גדה] [בחולות] והביא רא"י מתוספתא דא"י שם וכולם לריכה בדיקה חוץ מבחולה שדמי' טהורין והבין הוא ז"ל טוונת הברייחא דכל אשה שראתה ג"פ מ"ט לריכה בדיקת שפופרת חוץ מבחולה משום דחלין בדם בחולות וחו' רא"י מר"ג א"ש [גדה י"א ב'] דאמר ל"ש אלא שלא פסקה וכו' ע"ש וכחצו הוסי' נותנין לבחולה ד' לילות בלא פסקה אפי' בחוץ שנה ואף דלדין לכולן נותנין רק צ"מ חלין מ"מ לענין שלא להחזיקה ברואה מ"ט כיון דחז"ל דאיתא בחולה שחולין בבחולין גילוף לכל הבחולות דמילתא דל"ש הוא רמ"ט ע"כ תורף לשונו צ"י ובאמת לכאורה תמוהים דבריו מאד חדא דבתוספתא קמני בפירוש חוץ מבחולה שדמי' טהורין הרי דוקא הך בחולה שדמי' טהורין הוא דחלין דב"ב וחו' קשה דהא הך בדיקה ע"כ מיירי בבדיקת שפופרת ואיירי בשופעת כדקמני בהדיא בתוספתא וכולן (שפופרת) [שופעת] לריכה בדיקה ובכולן ר"מ מוסיף כדברי צ"ש (נשאר) [נשאר] ראיות וכו'. אלא דלא לענין רמ"ט איירי כלל רק לענין גוף הדם דלאחר תשמיש לא מהני כלל הסי' של ר"מ דהשמש עוכרן כמבואר לעיל [דף הג"ל] ובדבר דהתוספתא הוא הברייחא

שמיא

לילך בדרכיהם מבלי עשות גדרים לערוה וגאווה וגזל כי אין מופרשים מסבסם עמחם טבע העוה וליכנס אנו למשמרת יתירה אבל ח"ו אין כבוד האומות קל בעינינו כי מכירים אנו מובחם אשר אחנו ובהט"ב ד' אחנו בגאולתנו גם שרם הטוב ישלם כמבואר בכל ספרי ד"ל. שנית לדין להקדים כי כל דברינו אינם רק להורות ולומר לעם כן הוא דחה"ק אבל אין לכפות בחזקה ואפי' לא בחרפת דבר רק עדי יגיעו הדבר לפני שרי המדינה והמה יורו מה לעשות להעובר וכל דברינו רק להמקבל עליו עול חורה ברזון ורק דורש הא"ך הדין נוטה ועל זה כתבתי דברי בתשובה וזה החלי:

תשובה בודאי מבואר בשם"ל ופסקים לאיסור דהלאו לא תלכו בחקותיהם מפרשים בתוספתא הובא ברמב"ם במנין המצות בל"ת מצוה למ"ד וגם בספרו היד כתב וז"ל בפ"א מה"ל עכו"ם ה"ל א' אין הולכין בחקות העכו"ם ולא מדמין להם לא במלבוש ולא בשיער וכיוצא בהן שנאמר ולא תלכו בחקות הגוים וגאמר כו' הכל בענין אחד הוא מזהיר שלא ידמה לכן אלא יהיה הישראל מובדל מהן וידוע במלבושו ובשאר מעשיו כמו שהוא מובדל מהן במדעו ובדעותיו וכה"ל ואבדיל אחכם מן העמים לא ילבש במלבוש המיוחד להן ולא יגדל ל"ת ראשו כמו ל"ת ראשם לא יגלח מן הגדרין ויניח השיער באמצע כו' עד וכל העושה א' מאלו וכיוצא בהן לוקה עכ"ל וכ"כ הש"ע יו"ד קע"ח ומהרי"ק ז"ל כתב בדבר שעושין האומות לענין שחך וגאווה או לפירזות מדרך הלניעות הוי בחקותיהם והטעם שורש הדבר שהבוצר צ"ה וצ"ש הדלילו מן העמים ונתן לנו חוה"ק בחרי"ג מצות ולהאומות רק ז' מצות צ"ג שלא ראו לקבל יותר ולכן האומות אינם מזהירים רק על עריות כידוע מאמרם ז"ל בחגיגה פ"ב אבל עניני חילוקי העריות משונים המה מישראל כידוע וגם על דבר הגורם פירזת נילוף לא נגזר עליהם ועליו לשמור חק שלא להלך בחקותיהם בדבר שהוא חשש פריזות ונילוף או מיני שחך כי בזה הדלילו מן העמים בקבלנו עול מלכותו ית"ש בחרי"ג מצות ואין אנו רשאים לפסור עצמנו ממה שקבלנו עלינו ולכן בדבר שיש בו מנהג העמים ללבוש דרך פריזות ובנות ישראל משתמרות מהילוך זה משום לניעות העובר והולך במלבושי הפריזות עובר לאו דלא תלכו ומלקין אותו ומש"ה מהרי"ק ז"ל אם לא נחזקין להתדמות לעכו"ם מותר כוונתו דוקא באם כוונתו רק משום הועלת המועיל בדרך היתר כגונוי דנ"ד דהיה הרופא נושא מלבוש כדרך הרופאים דאין כוונתו רק לגרמי מומן אבל אם אין כוונתו רק לילך דרך שחך או כדי להתנאות בפני הבריות בזה עצמו מתדמה להעכו"ם שגם המה עושים לשם פריזות ושחך ובדאי אסור. והנה ראיתי למעצ"ת שרונה להשיג על מהרי"ק ולומר שדעת הרמב"ם והש"ע דלא כוונתו הן אחת דמשמעות הרמ"א הוא כדברי מעצ"ת דלא כתב הרמ"א [בס"י קע"ח] להתיר רק באם העכו"ם עושים לחועלת מומן ולא לשחך ופריזות משמע דאם העכו"ם עושים זה משום שחך או פריזות אסור לישראל אפי' אם מכין הישראל לחועלת אף מהרמב"ם ז"ל אין רא"י כלל והרואה במהרי"ק דמשיא דעת הרמב"ם ז"ל לדעתו וגם הב"ח ז"ל כ"כ באם אינו מחזקין להתדמות מותר אפי' בדבר שעושין משום שחך כמו סיפור קומי והנה הב"ח ז"ל מתרץ בזה קו' החוס' ז"ל צב"ק ס"פ מרובה שהקשו החוס' דאמאי החירו לרי' ראובן לספר קומי ומתוך הב"ח דאיסור הוא דוקא צבא להתדמות והמה לא באו ח"ו להתדמות יעו"ש ובאמת לפע"ד החוס' ז"ל הקשו שפיר לפי שיטתם שהמה מפרשים דהמספר קומי ה"י גזרת ותקנת חכמים כמו שפורש בדבריהם צב"ק ולכאורה קשה למ"ל התקנה הא אסור מה"ט לספר שלא לילך בחקותיהם וכמו שפסק באמת הרמב"ם ז"ל דלוקה מה"ט ופירשו החוס' דהתקנה ה"י שגם אם לא יכוין להתדמות לעכו"ם דאז מותר מה"ט אסור מפני התקנה וע"ז שפיר הקשו דא"כ הא"ך החירו לרי' ראובן לספר קומי הנם שאינו מחזקין לדמות לעכו"ם מ"מ אסור מפני התקנה וע"ז חירו שם דעל קרובי מלכות מתחלה לא גזרו עכ"פ מדברי החוס' והב"ח ומהרי"ק ז"ל ובצ"י המציאו בפשיטות נראה דמ"ל דבאין כוונתו להתדמות מותר אף מדברי הקרית ספר של המצי"ט ז"ל ש"י בפי י"א מה"ל ע"ז וז"ל הזהירו מלכת בדרכי העכו"ם ומלהתדמות להם לא במלבוש ולא בשיער ולא כיוצא בהן דכתיב ולא תלכו בחקות הגוים וגאמר ובחקותיהם לא תלכו ולשון ספרי בנימוסות שלהם ובדברים החקוקים להם כגון ערסיראות וקרקיסאות שהם מיני מושבם כו' הכל הוא בענין אחד מזהיר שלא ידמה לכן אלא יה"י מובדל וידוע במלבושו ובמעשיו כמו שהוא מובדל בדעותיו וכה"ל ואבדיל אחכם מן העמים לא ילבש במלבוש המיוחד להן כו' וכל אלו קבלה ביד חכמים שחך ה"י מנהגם והם נכללים בפסוק ובחקותיהם לא תלכו וכן כל שארי הדברים שמו בתוספתא כולם מדאורייתא נכללות בפסוקי' כפי קבלת רז"ל שה"י חוקי עע"ז וכל העושה א' מאלו או כיוצא בהן